

PAPER DETAILS

TITLE: KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ SİDDETİN BOYUTLARI: ANKARA ÖRNEĞİ

AUTHORS: Ipek Beyza ALTIPARMAK

PAGES: 55-76

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/679824>

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN BOYUTLARI: ANKARA ÖRNEĞİ¹**İpek Beyza ALTIPARMAK²****ÖZ**

Şiddet, modern çağın sosyal vebası olarak toplumsal yapı içinde kendini sıkça gösteren ve pek çok zararları olan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin her çeşidi ve şekli yıkıcı olmakla birlikte kadına karşı olan türü de hem bireysel hem de toplumsal pek çok problem doğurmaktadır. Şiddet sosyal bir sorun olmakla birlikte aynı zamanda pek çok sosyal sorununda kaynağı durumundadır. Bu açıdan bakıldığında kadına yönelik şiddetin önlenmesi hem mikro ölçekte hem de makro ölçekte gereklilik olarak karşımızda durmaktadır. Kadına yönelik şiddetin çok çeşitleri boyutları olmakla birlikte kadına zarar veren fiziksel, sözel, cinsel, ekonomik ve psikolojik boyutları ilk akla gelenlerdir. Bu şiddet türleri kadına fiziksel ve psikolojik zarar vermenin yanı sıra hayati tehditleri de beraberinde getirmektedir. Bu yönüyle yapılan çalışmada Ankara ŞÖNİM'e başvuru yapan 63 şiddet mağduru kadın ile mülakat yapılmış ve kadına yönelik şiddetin boyutları sosyolojik açıdan değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında görüşülen kadınların sosyodemografik özelliklerine, karşılaştıkları şiddet türlerine, şiddet sürecine ve maruz kalınan şiddet karşısındaki tavır ve tutumlarına yer verilmiştir. Çalışma bulguları analiz edildiğinde merkeze başvuran kadınların birden fazla şiddet türüne maruz kaldığı ve genellikle şiddet davranışının evlendikten hemen sonra başladığı tespit edilmiştir. Kadınların şiddet davranışı karşısında genellikle hemen tedbir alma ve kurtulma yönünde bir girişimde bulunmadıkları, çocukları için şiddet ortamında kalmaya devam ettikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Şiddet Türleri

**DIMENSIONS OF DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN: THE CASE OF ANKARA
ABSTRACT**

Violence emerges as a problem that frequently manifests itself in the social structure as a societal illness of the modern age and has many damages. Although violence in all kinds and all forms is destructive, the type against the woman also poses many problems

¹ Bu çalışmada "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Sosyal Politika Örneği Olarak ŞÖNİM'ler Üzerine Nitel Bir Araştırma: Ankara Örneği" adlı doktora tezinin ilgili verilerinden faydalanılmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, ipek.altiparmak@btu.edu.tr, ORCID:0000-0003-2971-3090

both for the individual and the society. Violence is both a social problem and a source of many social problems. For this reason, prevention of violence against women is a requirement both on micro and macro scales. Violence against women has many dimensions and types. Physical, verbal, sexual, economic and psychological damages are the ones that come to mind first. These types of violence threaten not only women's physical and psychological well-being, but their lives as well. In this study, interviews were conducted with 63 violent victims who applied to Ankara ŞÖNİM and various dimensions of violence against women were assessed from a sociological point of view. This study included participants' socio-demographic characteristics, types of violence they faced, the duration of violence, their attitudes and attitudes towards violence against women. The findings of the study reveal that women were exposed to more than one type of violence and that violence began almost immediately after being married. It has been observed that women do not take immediate action or attempt to escape from and continue to remain in a violent environment for the sake of their children.

Key Words: Violence, Violence Against Women, Types of Violence

Giriş

Şiddet, genelde toplumların özelde ise bireylerin hayatını olumsuz yönde etkileyen, negatif sonuçlar doğuran, psikolojik, fizyolojik, ekonomik ve daha birçok alanda yıkıcı etkileri olan zor kullanım ve zorbalığa dayalı olaylar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle insanlık, zaman içerisinde ilkel çağlardan günümüz modern dünyasına ulaşıncaya kadar pek çok evre geçirmiş, tarih sahnesinde uzlaşmalar, savaşlar, barışlar, yıkımlar gibi pek çok durum ve olay ile ilk aşamadan son aşamaya gelinceye kadar şiddeti de beraberinde getirmiştir. Bunun en büyük kanıtı bugün şiddetin giderek artan bir ivme göstermesi, çeşitlenmesi ve yıkıcı etkilerinin hala dünyayı büyük ölçüde etkilemesidir.

Şiddetin hem evrensel hem de bireysel boyutları önemli tartışma ve çalışma konularındandır. Hangi sebeple olursa olsun şiddete maruz kalmak kişinin sosyal yaşamını ve bedensel bütünlüğünü tehdit ettiği için toplumsal yapı içinde kabul görmemektedir. Bu yönüyle özellikle aile içi şiddet temel mücadele alanlarından biridir. Kadınların psikolojik, ekonomik, cinsel, sözel ve fiziksel şiddete maruz kalması hem insan hakları ihlali hem de geniş kapsamlı evrensel bir sağlık

problemi olarak kabul edilmektedir (Dişsiz ve Hotun Şahin, 2008: 53). Nitekim kadının şiddete maruz kalmasının önlenmesi için tüm dünya tarafından kabul gören evrensel anlaşmalar imzalanmış ve bu bilincin yayılması ülkeler bazında desteklenmiş, bu anlamda yerel ölçekli çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır.

Toplumsal hangi tabakasında görülürse görülsün şiddetin etkilerinin dalgalar halinde yayıldığını ve sadece bireysel düzeyde kalmayıp toplumun geleceğini de etkilediği ve şekillendirdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Toplamların mücadele alanları, bu alanlardaki kayıpları, tahribatları, yıkımları ve bunların ne şekilde sonuçlandığı gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Kişiler arasında eşitlik, adalet, bireysel saygı ve hoşgörü gibi toplumsal bilinç düzeyi, günümüzde şiddet gibi sosyal patolojik olayları etkileyen ve dolaylı olarak bunun gibi sorun alanlarının etkilerini azaltan davranış ve algılayış biçimleri olarak kabul görmektedir.

Aile içi şiddet, kadın hakları, iş yerinde kadın çalışanlara karşı mobbing vb. gibi durumlar önemli çalışma ve çözüm gerektiren şiddet alanları olup, tüm dünya için sorun teşkil etmektedir. Özellikle son yıllarda aile içi şiddetin giderek artması yıkıcı etkilerinin daha fazla gözler önüne serilmesi ile birlikte bu konudaki çalışmalar hız kazanmış ve konu ile ilgili eylem planları oluşturulmaya başlanmıştır. Toplumsal yapıdaki makro alanlar ve mezzo alanlar özündeki mikro alanlar tarafından şekillendirilmektedir. Eşlerin iletişim ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi, şiddet ortamındaki kadının ve çocuğun söz konusu ortamdan uzaklaşması, kadının kendi ayaklarının üzerinde durabilecek ve zorluklarla mücadelede edebilecek şekilde güçlendirilmesi, gerektiğinde aile danışmanlığı ve psikolojik destek alınabileceği noktasında cesaretlendirilmesi, bireylerin yanı sıra toplumun işleyişindeki ahenk için de gerekli görülmektedir. Bu anlamda kadın ve erkeklerin şiddet konusunda bilgilendirilmesi ile toplumsal zihniyet dönüşümü yaratma ve kadına yönelik şiddetin yanlış olduğunu benimseyen genç nesillerin yetiştirilmesi genel anlamda şiddet ile mücadele etmenin en etkili yöntemlerinden biri olarak görülmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddetin boyutlarını ortaya koymayı amaçlayan çalışmada ilk olarak kadına yönelik aile içi şiddet açıklanmış ve bu bağlamda şiddet türlerine değinilmiştir. Daha sonra çalışmanın yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve son olarak çalışmanın bulguları ortaya koyulmuştur. Elde edilen veriler analiz edilmiş, çalışmanın

sonuç kısmında bu veriler değerlendirilmiştir. Bu bağlamda yapılan çalışma ve ortaya koyulan çözüm önerileri ile literatüre katkı sağlanması amaçlanmakta ve bundan sonra yapılacak çalışmalar için bir hareket noktası oluşturması umut edilmektedir.

1. Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri

21 yy. yaşanan teknolojik gelişme ve ilerlemelerin yanı sıra aynı zamanda bir şiddet yüzyılı olarak karşımızda durmaktadır. Yarattığı tahrip edici etkiler ile birlikte şiddet, adından daha fazla söz edilir ve üzerine daha fazla tartışılır bir hal almıştır. Tartışılmasının yanı sıra daha fazla insanın bedensel ve ruhsal bütünlüğünün tehdit edilmesi sebebiyle mücadele edilmesi gereken bir alan olarak kabul edilmektedir. Kimi zaman uygulayan kimi zaman ise mağdurlar değişse de kabul gören en önemli şey şiddetin giderek arttığı ve önüne geçilmesi gereken evrensel bir olgu olduğu konusudur (Taşdemir Afşar, 2015: 716).

Şiddete ilişkin yapılan yerel ölçekli çalışmalarda üzerinde durulan temel konular kültür ve değerler (Efe Yaman ve Ayaz, 2010: 27; Aslan ve Şeker, 2013: 175-179), fanatizm (Ayan, 2006: 206, Koçer, 2012: 131-132; Yücel, Atalay ve Gürkan, 2015: 85; Polat ve Sönmezoğlu, 2016: 485-487), cinsellik (Erberk vd., 2004: 200; Ayrancı, Günay ve Ünlüoğlu, 2002: 80), psikolojik ve psikiyatrik sebepler (Vahip ve Doğanavşargil, 2006: 110), sahip olunan meslek (Tezel Şahin vd., 2017: 890) vb. alanlar olmuştur. Bu yönüyle şiddetin toplumsal hayat içinde pek çok yansıması mevcuttur. Kültürel, psikolojik, ekonomik pek çok durum şiddet nedeni olarak kabul edilmektedir. Şiddet toplumun her kesiminde her birey için tartışmasız bir sorun alanıdır ancak kadınlar, çocuklar ve yaşlıların şiddete maruz kalma olasılığının daha yüksek olduğu açıktır (Tatlıoğlu, 2013: 141). Diğer bir deyişle dezavantajlı gruplar için şiddet ve saldırganlık daha büyük bir sorun ve tehdit alanı haline dönüşmektedir.

Kadınlar bu bağlamda yüksek risk altındaki gruplar içinde yer almaktadır. Kadına yönelik şiddet günümüzde hem küresel boyutları hem de yerel boyutları olan bir sorun alanı olarak değerlendirilmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016: 34). Bu durum Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu Kadın ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporunda³ da geniş kapsamlı

³ *Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporunda* aynı zamanda İngiltere'ye yönelik deneyim ve istatistikler üzerinde durmuştur. İngiltere örneği raporda şu şekilde yer almıştır: • "İngiltere'de her yıl 3 milyona yakın kadın çeşitli

olarak ele alınmıştır. Kadına yönelik şiddetin dünya ölçeğinde yansımaları ve ülke bütçelerindeki yeri raporda şu şekilde yer almıştır; “BM’de (UN Women 2011 çalışması) 86 ülkeyi kapsayan veri bulunmaktadır. Bu verilere göre iv: Kadınların %70’i fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. 15 ila 44 yaş arası kadınlara yönelik şiddet; kanser, trafik kazaları, sıtma ve savaşların tamamının neden olduğu ölüm ve sakatlıklardan daha fazla ölüm ve sakatlığa neden olmaktadır. Aile içi şiddetin maliyeti Kanada’da 1.16 milyar dolar, ABD’de 5.8 milyar dolar, Avustralya’da ise yılda 11.38 milyar dolardır”(www.tbmm.gov.tr, E.T. 20.04.2018, Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu, 14).

Kadına yönelik şiddetin kompleks ve çok yönlü sebeplerinin olduğu açıktır. Ülkeler değiştikçe şiddetin kaynakları ve yerel ölçekli başlıkları değişse de çoğu zaman mevcut sorun benzer yansımalar ile yeniden meydana gelmektedir. Bu noktada şiddetin etkileri sadece eşler üzerinde değil çocuklar üzerinde de kendini göstermektedir.

Şiddet aile içinde kadına uygulandığında yıkımı sadece kadın yaşamamaktadır. Kadın ile beraber çocuklarda bu şiddet davranışından etkilenmektedir (Kaymak Özmen, 2004: 35). Şiddet davranışına tanık olan çocuk için bu travma onun hayatını etkilemekte ve ilerleyen dönemde şiddete ilişkin tutum ve davranışlarını şekillendirmektedir (Altıparmak, 2018: 257-259; Genç vd., 2017: 417-420). Kadınlar için şiddet ortamında çocuğun durumu ve sahip olduğu olanaklar çoğu zaman şiddetle mücadelede ilk planda yer almaktadır. Kurt ve arkadaşlarının (2017: 411) yaptığı sağlık, eğitim ve din alanlarında okuyan üniversite son sınıf öğrencilerinin aile içi şiddet algılarının incelendiği çalışmada öğrencilerin %43’ünün çocukluğunda şiddete maruz kaldığı ve çocukluğunda şiddet yaşayanların şiddet uygulama olasılıklarının daha yüksek olduğu ortaya koyulmuştur. Bu noktada aile eğitiminin ve çocukların şiddet

şiddet olaylarına maruz kalmaktadır. • Okuldaki her üç kızdan biri elle tacize maruz kalmaktadır. • 13-17 yaşları arasındaki kızların %33’ü cinsel şiddete maruz kalmaktadır. • 2009 yılında “Zorla Evlilik Birimi’ne 1600 başvuru yapılmış ve bunların %86’sı kadındır. • İngiltere’de bir tecavüz olayının maliyeti 122,000 pound olarak hesaplanmıştır. Aile içi şiddetin toplam maliyetinin ise 1,1 milyar pound olduğu hesaplanmıştır. • Kadına yönelik şiddetin İngiltere ve Galler ekonomisine yıllık toplam maliyetinin ise 40 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir” (www.tbmm.gov.tr, E.T. 20.04.2018, Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu, 19).

ortamından uzak tutulmasının ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya koyulmuştur.

Sağlıklı bir aile yapısının oluşması, sağlıklı toplumun vazgeçilmez unsurlarından biridir. Ailenin güçlü olması, modern yöntemlerle sorunlarını şiddete başvurmadan çözebilmesi güçlü bağlara sahip bir toplum için oldukça önemlidir. Ancak evlilik içinde eşler arasında bir takım problemler oluşabilmektedir. Bu problemlerden biri de evlilik sonucunda ortaya çıkan yeni görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi, sorumluluk alanlarının çoğunun kadına atfedilmesi ya da eşitsiz paylaşımı durumlarında ortaya çıkan problemlerdir. Bunun yanı sıra aile içinde kadın sadece eşinden değil aile büyükleri tarafından da şiddete maruz kalabilmektedir. Akrabalar ve kimi zaman kayınvalide ve gelin arasındaki çekişmeler evlilik için bir problem unsuru olabilmektedir. Bu noktada evlilik içinde çiftlere ilişkileri dengelemek adına büyük görevler düşmektedir. Ancak bu dengenin tek muhatabını sadece kadın olarak görmek sosyal şiddet alanlarını doğurmaktadır.

Sağlıklı toplum vurgusu çatışmaların hiç yaşanmadığı sadece huzur ve sükûnetin hüküm sürdüğü bir toplum yapısını ön görmemektedir. Bilakis çatışmaların yaşanmaması ya da hiç şiddet olayına rastlanmaması değil, bu sorunların nasıl ne şekilde çözüldüğü noktasında toplumsal iletişim önem kazanmaktadır. Eşlerin ilişkilerindeki sorunların çözümünde ne kadar sağlıklı yollar izlediği, gerektiği zaman destek almayı kabul edip etmedikleri, sorun çözme ile ilgili iletişim ve becerilere sahip olup olmadıkları gibi durumlar toplumsal yapının sağlıklı ilerlemesi için gerekli olan durumlardır (Kocacık, 2001: 6). Bunun yanı sıra kadın-erkek eşitliği konusunda bireylerin bilinçlendirilmesi ve öncelikli alanlardan biri olarak eğitimin fırsat eşitliği bağlamında desteklenmesi sorunun çözümüne yönelik atılacak en önemli adımlardandır (Bedir vd., 2017: 191).

Genel anlamda şiddet ve özelde aile içinde şiddet genellikle güçlüden güçsüze uygulanan bir seyir izlemektedir (Aydemir ve Demircioğlu, 2017: 153-154). Mağdur birey maruz kaldığı şiddet eylemi sonrasında kimi zaman çözüm yolu ve çare aramayı tercih ederken çoğu zaman ise özellikle aile içinde yaşanan şiddet eylemlerinde olay gizli tutulmakta ve dışarıya çok fazla anlatılmamaktadır (Erbek vd., 2004: 203). Aile içinde yaşanan şiddet olayları ilk etapta fiziksel, cinsel, ekonomik, sözel ve psikolojik boyutlarda ortaya çıkmaktadır. Hem toplumsal cinsiyet eşitliği hem de insan hakları bağlamında kadının

şiddet ortamından kurtulmak istemesi en doğal hakkıdır. Ancak kadının şiddet ortamından kurtulma kararı alması içinde bulunduğu durum ile yakından ilişkilidir. Çaresizlik ortamı içinde bulunan kadın için mücadele etme kararı daha zor alınmaktadır. Bunun yanı sıra kadının ailesinden ve çevresinden gördüğü destek, sahip olduğu maddi güç, çocuk sahibi olup olmaması, eğitim durumu gibi pek çok parametre kadının şiddetle mücadele etmedeki tercih biçimini ve sürecini etkilemektedir.

Şiddet, çeşitli tür ve biçimlerde toplumsal hayatın içinde var olmaya devam ederken en yaygın görülen türü olarak fiziksel şiddet; önemli mücadele alanlarından biridir. Fiziksel şiddet, etkilerinin gözle görülür hasarlar bırakması sebebiyle saklanamayan kimi zaman ekonomik ya da kültürel bir takım etkiler sebebiyle kabul gören yıkıcı ve hayati tehlikeler barındıran bir şiddet türüdür. Erkekteki alkol problemi, psikolojik rahatsızlıklar, ekonomik yetersizlikler, aile baskısı, iletişim kopukluğu gibi bir takım sebepler ile ortaya çıkabilen; kadında yaralanmalara, sakatlıklara neden olan ve hatta ölümle sonuçlanabilen fiziksel eylemleri kapsamaktadır. Fiziksel şiddet, onu destekleyen birçok faktöründe etkisiyle oldukça yaygın olarak görülmektedir.

Şiddet fiziksel boyutunun yanı sıra sözel, psikolojik, ekonomik ve cinsel boyutuyla da oldukça büyük zararlar verebilmektedir (Özcan ve Kırca, 2017: 92). Sözle küçük düşürücü, hakaret ve küfür içeren sözler söylenmesi gibi kadının onurunu ve gururunu zedeleyici davranışlarda bulunmak, kadına kendini yetersiz hissettirecek şekilde onun hiçbir şeyi başaramayacağını söylemek, her eyleminde psikolojik olarak negatif yüklemelerde bulunmak, ekonomik olarak kadının çalışmasına izin vermemek, elinden istemediği halde parasını almak ya da kadının çalışmadığı durumlarda evi geçindirecek yeterli parayı vermemek gibi durumlar diğer şiddet biçimlerinden bazılarıdır.

Şiddet türlerine ek olarak cinsel şiddet, kadınların maruz kaldığı bir diğer şiddet türlerindendir. Ancak cinsellik aile içinde mahrem alan içinde yer aldığı için kadınların bu yöndeki şiddet olaylarını daha az dile getirmeleri ya da hiç konuşmak istememeleri nedeni ile çok fazla gün yüzüne çıkamamaktadır. Cinsel şiddet, kadının isteği dışında vücut bütünlüğüne zarar verilmesi, istismar edilmesi ya da akli melekelerinin yerinde ve tam olmaması durumundaki cinsel girişim olarak tanımlanabilmektedir (Atman, 2003: 334). Nitekim Korkmaz ve

arkadaşlarının (2014: 659-660) yaptığı cinsel şiddet ve ruh sağlığı arasındaki bağlantıyı inceledikleri çalışmada; eğitilmiş ya da eğitimsiz olmanın, evli ya da bekâr olmanın bir etken olmadığı her durumda mağdurun söz konusu şiddet eyleminden kötü bir şekilde etkilendiği ortaya konulmuştur.

Kadına yönelik şiddet çalışmalarında yapılan çıkarımlar arasında en önemli olan noktalardan biri de sosyo-demografik durumdur. Sosyal patolojik olaylarla yapılan mücadele planlarında öncelikli alanların belirlenmesi ve benzer sosyal profilin ortaya koyulması gerekmektedir. Söz konusu sorun alanını besleyen ekonomik, sosyal ve kültürel problemler bu şekilde gözler önüne serilmektedir. Zira sorunun ortadan kaldırılması için mücadele alanlarının neler olduğu kadar besleyen kaynaklarında neler olduğu göz ardı edilmemelidir (Salaçin vd., 2011: 192). Kadına yönelik şiddet tüm yönleri ile ortaya koyulmalı, mücadele alanları ve alınan önlemler güncellenmeye devam edilmelidir.

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Amaç ve Önem

Kadına yönelik şiddet, hem bireysel önlem almayı hem de toplumsal önlem almayı gerekli kılan olumsuz ve aynı zamanda yıkıcı etkileri olan bir sosyal hastalıktır. İlkel olarak kabul edilen çağlardan bu yana kendini geliştiren ve toplumsal hayat içinde modern adı altında kendini konumlandıran ve eğiten insanlık için şiddet, kabul edilemez boyutları ile var olmaya devam etmektedir. Her insanın sağlıklı ve huzurla yaşama hakkının kabul gördüğüne ilişkin geline son noktada bedensel ve ruhsal sağlığı tehdit eden her durum toplumsal olarak gerekli tedbir uygulamalarını ve çözüm önerilerini geliştirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu noktada hala toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddete ilişkin yapılan çalışmaların ve ortaya koyulan çözüm önerilerinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yayımladığı Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkındaki yönetmelikte ŞÖNİM "Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezleri" ifade etmektedir (<http://www.resmigazete.gov.tr>, E.T. 29.07.2018). Bu merkezlerden

yola çıkılarak yapılan çalışma Ankara ŞÖNİM’de niteliksel yöntemle gerçekleştirilen tanımlayıcı bir çalışmadır.

Çalışılan alanın şiddet olması ve görüşülen kadınların şiddet mağduru olması çeşitli hassasiyetleri beraberinde getirmiştir. Görüşülen kadınların bazılarının hayati tehlikesinin bulunması, bazılarının ise yaşadığı şiddet dolayısıyla travmanın devam ediyor olması nedeni ile merkeze araştırma süresince başvuruda bulunan 70 kadına ulaşılmış ancak 63 kadın ile sağlıklı görüşme gerçekleştirilebilmiştir. Çalışma kadına yönelik uygulanan şiddeti konu almakta ve araştırma kapsamında şiddetin boyutlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle yapılan araştırmanın kadına yönelik şiddet çalışmalarına katkı sağlar nitelikte olacağı düşünülmektedir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Nitel araştırma tekniği kullanılarak yapılan çalışmada ulaşılan şiddet mağduru kadınlar ile derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir. Alan verileri görüşülen kişilerin beyan ettiği şekli ile hiçbir değişiklik yapılmadan çözümlenmiş ve çalışmada bu şekli ile yer almıştır. Gizlilik ilkesi temel alınarak görüşülen kadınların her birini temsil etmesi bakımından **G.K.1** gibi kısaltmalar kullanılmıştır.

Yapılan çalışma kapsamında kadınların bir kısmı ile ŞÖNİM’de, bir kısmıyla da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’ndan alınan izin ile kadın konukevi ve ilk kabul biriminde görüşülmüştür. Yapılan görüşmeler yaklaşık 30 dk. sürmüştür. Bu noktada kadınların psikolojik ve fizyolojik durumları göz önünde bulundurulmuş ve bu bağlamda olumlu jest ve mimikler ile yaklaşılmaya özen gösterilmiştir. Kadınların hayati hassasiyetleri göz önünde bulundurularak çalışma ile ilgili görüşmeler sadece araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

3. Bulguların Değerlendirilmesi

3.1. Sosyo-demografik Özellikler

Yapılan çalışmanın alan verileri değerlendirilirken ilk olarak Ankara ŞÖNİM’e başvuru yapan kadınların sosyo-demografik verileri analiz edilmiştir. Görüşülen kadınların yaş bilgisi incelendiğinde %18’inin 15-20 yaş aralığında, %33’ünün 21-30 yaş aralığında, %37’sinin 31-40 yaş aralığında, %6’sının 41-50 ve yine %6’sının 51-60 yaş aralığında olduğu saptanmıştır. Bu noktada bir değerlendirme yapıldığında şiddet mağduru olarak başvuru yapan kadınların yarısından fazlasının 21-40 yaş aralığında yer aldığı görülmüştür. Başvuru yapan kadınların ikamet yeri ele alındığında %29’unun il,

%37'sinin ilçe, %32'sinin köy ve %2'sinin yurt dışında ikamet ettiği bilgisine ulaşılmıştır.

Tablo 1: Sosyo-Demografik Özellikler (Ankara, 2014)		
Yaş	Sayı (f)	Yüzde (%)
15-20	11	18
21-30	21	33
31-40	23	37
41-50	4	6
51-60	4	6
Toplam	63	100
İkamet Yeri	Sayı (f)	Yüzde (%)
İl	18	29
İlçe	23	37
Köy	20	32
Yurt Dışı	2	2
Toplam	63	100
Eğitim Durumu	Sayı (f)	Yüzde (%)
Okur-yazar değil	5	8
İlköğretim	45	71
Lise	10	16
Yüksekokul	2	3
Üniversite	1	2
Toplam	63	100
Çocuk Sahibi Olma Durumu	Sayı (f)	Yüzde (%)
1 Çocuk	12	23
2 Çocuk	18	34
3 Çocuk	14	26
4 Çocuk ve üstü	9	17
Toplam	53	100

Eğitim durumu şiddet çalışmaları için önemli parametrelerden biridir. Çalışma kapsamında şiddet mağduru kadınların eğitim durumu

incelenmiş ve kadınların %8'inin okur-yazar olmadığı, %71'inin ilköğretim, %16'sının lise, %3'ünün yükseköğretim ve %2'sinin ise üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Eğitim durumu içinde en yüksek oranın ilköğretim mezunu kadınlara ait olduğu bir diğer bulgudur. Görüşülen kadınların çocuk sahibi olma durumu incelendiğinde %23'ünün 1 çocuk, %34'ünün 2 çocuk, %26'sının 3 çocuk ve %17'sinin 4 çocuk ve üstünde çocuk sahibi olduğu görülmüştür. Merkeze başvuru yapan kadınların %77'sinin çocuğu bulunmaktadır. Bu noktada geliştirilen kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları içinde çocuğa yönelik koruyucu önlemlerinde yer alması oldukça önemlidir.

3.2. Şiddetin Başlama Süreci

Kadınlarla yapılan mülakatlarda şiddetin başlama süreci sorgulanmış ve yapılan görüşmeler sonucunda çoğunlukla evlenir evlenmez hemen şiddetin başladığı görülmüştür. Yapılan görüşmelerin hiç birinde şiddetin yıllar sonra başladığına yönelik bir bulguya rastlanmamıştır. Aksine kadınlar nişanlıyken şüphelendiklerini ya da eşin ailesindeki şiddet eğilimini fark ettiklerini belirtmişlerdir. Bu yönüyle aile içi şiddet kadınların hayatında genellikle evlenmeden önce kendi ailesinden ya da evlilikle beraber eş tarafından uygulanan yıkıcı bir olgu olarak görülmektedir.

G.K. 25. *"...Daha önce söylediğim gibi intihara kalkıştım ben. Öylece çaresiz yaşıyor insan. Çözüm bulamıyorsunuz gibi geliyor ve bitirmek istiyorsun çektiğin acıyı. Evlenir evlenmez başlıyor dayak ve arkası geliyor. Bazen acaba hak ediyor muyum? diye bile düşünmeye başlıyorsun. Çaresizlik o kadar kötü ki her şeyi yaptırır insana..."*

G.K.3. *"İlk evlendiğimden bir hafta sonra başladı. Beni bıraktı gitti babasına."*

G.K.21. *"15 günlük evliydim, başladı. Kendine yakın bulmadı beni, bilmiyorum. Seviyorum dedi ama alakası yok. Sevdığım insanda vardı. Evlendim hemen çocuğum oldu yani hamile kaldım. Sırf onun için her şeyi yaptım. Benim eski arkadaşım vardı. Sevdığım. O çok rahatsız etti beni. Bir de benim hatalarım da oldu. Ben kabul ediyorum. Onun yüzünden ben buradayım."*

G.K. 1. *"On beş yaşında evlendim ben. On bir senelik evliyim şiddet. Toz pembe bir hayale kapıldım ve genç yaşta aşık oldum. Bir cahillikti, bedelini ağır ödediğim bir cahillik. Bu yüzden iyi düşünüp doğru karar vermek gerekir."*

G.K. 9. “Üç beş ay içinde başladı. Ama ben tahmin ediyordum. Babası da kaynanama çok kötü davranıyor. Nişanlıyken korkuyordum. Gördüm birkaç defa. Aynısı başıma geldi. Keşke o zaman birilerine akıl sorsaydım.”

G.K. 19. “Yaklaşık bir ay sonra başladı. Başlarda sanki o kadar değildi. Bağırırdı sadece ama sonra arttı. Parasız kaldık birazda...”

Kadınların şiddet gördükleri dönemde kendi içlerinde bu süreci sorguladıkları ve anlamlandırmaya çalıştıkları görülmüştür. Bu noktada kadınlar için maruz kaldıkları şiddetin pek çok nedeni bulunmaktadır. Şiddet sebebi olarak görülen durumlar başka bir kadın, maddi yetersizlikler, alkol ve madde kullanımı gibi problemlerdir.

G.K. 29. “Dedim ya başka kadın var. Bence sebep o. Bir de para sebeptir.”

G.K. 60. “Hep içer. Zaten içince döver. İçmesin kuzu gibi. ... içmese yoluna girecek ev işleri ama o zıkkım girince ağzına değişiyor adam.”

G.K. 37. “Bizde töre var...”

G.K. 7. “Çocukluktan beri dayak dayak. Baban dövünce kocan da dövüyor işte bu kadar basit. Bu benim kaderim bence. Ben ne yapsam kaçamam kendimi kurtaramam şiddetten. Çırpınıyorum ama boşuna. Şimdi konuşuyorum bu da boşuna. Kader yazgısı ne yapsan değişmez.”

G.K. 3. “Tecavüz olayıyla başladı her şey.”

G.K. 45. “Neden mi? Vallahi arada düşünüyorum. Bazı kadınlar sıcak evlerinde mutlu yaşıyor. Onlar neden benim yaşadıklarımı yaşamıyor? Sonra diyorum ki herhâlde ben kocamı iyi ağırlayamadım. Ona kadınlık yapamadım..”

Söz konusu olumsuz durumların sebebini kadınlar kimi zaman kendilerinde aramış ve yetersiz oldukları hissine kapılmışlardır. Kadınların doğup büyüdüğü aile yapısı, bölge ve kültür de şiddete yönelik bakış açılarını etkilemektedir. Örneğin, Doğu Anadolu’da doğup büyümüş ve daha sonra Ankara’ya göç etmiş G.K.37 maruz kaldığı şiddetin nedenini anlatırken hem hayati tehlikesinden bahsetmiş hem de şiddet temellendirmesini töre ile yapmıştır.

3.3. Karşılaşılan Şiddet Türleri

Şiddet mağduru kadınların hayat öyküleri incelendiğinde çok yıkıcı ve yıpratıcı süreçlerin yaşandığı tespit edilmiştir. Bu sürecin etkileri kadınlarla yapılan görüşmeler esnasında da kendini göstermiştir. Kadınların büyük bir çoğunluğu yaşadıklarını anlatırken gözyaşlarına hakim olamamış ya da yaşadığı fiziksel şiddetin izlerini göstermiştir. Kuşkusuz şiddet sadece beden üzerinde iz bırakan bir durum değil aynı zamanda kişinin psikolojik dünyası üzerinde de kalıcı izler bırakan bir olgudur.

Yapılan görüşmeler esnasında kadınların şiddet davranışına yönelik öykülerinin daha çok fiziksel şiddet üzerinden ilerlediği görülmüştür. Sözel, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddete yönelik anlatımlar daha çok araştırmacı tarafından sorulduktan sonra anlatılmaya başlanmıştır. Bu yönüyle fiziksel şiddetin kadınlar için daha ön planda tutulduğu saptanmıştır.

G.K. 5. “Burnum kırık benim. Doktor bile acıdı halime ama diyemedim. Sordu kocan mı yaptı? diye. Yok deyince kızdı bana. Ama anlamıyorlar bizi. Tamam o yaptı desem beni daha çok dövecek. Korku çok kötü bir şey. Bütün yüzüm yara bere içinde gezerdim. Başörtümle daha çok yüzümü kapatırdım. Görünmesin morluk diye. Utanıyorum sonuçta. Ayıp geliyor.”

G.K. 31. “Her türlü şiddet vardı. İki buçuk ay beni zincirledi. Kadın konukevi çözdü ayağımdan zinciri.”

G.K.59. “Diş izleri var. Kafam yarıldı. Sehpanın kenarına çizdiler. Dikiş atılacaktı. Doktor acır diye atmadı. Gözüm ezik onların yüzünden. Burnum kırık. Kaburgam kırık. Bacağımdan aksıyorum. Küreğim çıkık.”

G.K. 9. “İnsan insana bunu nasıl yapar? dersiniz. Ah! Beni bir görseydiniz. Ne bulduysa fırlatırdı bana. Acıma yok. Benim halim kan revan. Belki ölsem hiç umurunda olmazdı. Ama vurdu vurdu ölmedim işte. Ondan büyük Allah var. Fiziksel cinsel hepsi vardı. Anlatılmaz, o kadar yani...”

Fiziksel şiddete ilişkin bulguların yanı sıra sözel, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddete ilişkin bulgular da mevcuttur. Ancak çalışma sırasında yapılan gözlemlerden bir tanesi kadınların cinsel şiddeti anlatırken çekindikleri ve utandıkları yönündedir. Buna karşın fiziksel şiddet ve diğer şiddet türleri daha kolay ifade edilebilir bir şekildedir. Bu yönüyle cinsel şiddet mağduriyetinin daha fazla olduğu ancak kadınların çekinceleri ve mahrem görmeleri nedeni ile daha az

anlatıldığı düşünülmektedir. Kadınlar arasında en az üzerinde durulan şiddet türü sözel şiddet olarak değerlendirilmiştir.

G.K.29. “En doğru benim tavrı vardı. Daha sonra öğrendim ki başka bayanlar varmış. Gittim bir iki bayanla konuştum. Onlarda ne var da bende yok? İhanete uğrayan kadın hep kendinde kusur arar. Neyim eksik? Çok mu çirkinim? Neyi yanlış yaptım? Desem ki kendime bakmıyorum, elimden gelen. Aynaya bakıyoruz kendimizi beğenmiyoruz. Anneme kızıyordum beni neden çirkin doğurdun diye. Çok ağladım, zayıflamaya çalıştım ama kilolar oldu.”

G.K. 63. “Benim başıma hepsi geldi. Ama en çok hakaretlerini kaldıramazdım. Ne diyorsun sen ona? Sözel şiddet dedin değil mi? Her gün hem de. Kadını dokunuyor bana. Her gün aileme küfür, bana küfür. Haydi hepsini geçtim çocuğa küfür. Hem de ne laflar..”

G.K. 32. “Alkol almışsa cinsel şiddet oluyordu. Napayım benim sesim çıkmıyor onun yanındayken. Benim tedaviye ihtiyacım var psikolojik. Ama hepsi vardı şimdi nasıl ayırayım. Adam hem dövüyor, hem küfür ediyor. Hepsini aynı anda.”

G.K. 15. “Para falan hep bahanesi. Vardı kendinde eve vermezdi. Aman derdim bir eksikim para olsun, napayım? Ama baktım artıyor. Her şeyi yapıyor sonra geliyor bana. Ne çektim ben!

G.K. 58. “Sözle bir şey demez, şimdi yalan yok. Ama içer içer eve beş kuruş para yok. Ekmek alamıyoruz ama içki alıyoruz. O iş yani. Aman babası da öyle. O da içer içer. Bunların bildiği başka bir şey yok ki. Babadan içmeyi öğrenmiş ne yapsın. O da gördüğü bildiği şeyi yapıyor. Sonra laf söylersen eğer dayak geliyor.

G.K. 44. “Hangisini anlatayım sana. Silah çekti bana. Öldürecekti diyorum. Tehdit zaten var sana bunu yaparım. Ailene bunu yaparım. Saçlarımı bile keserdi. Beni iple bağlardı. Utanıyom ben. Utanmasam daha neler anlatırım ama...”

Kadınlarla yapılan mülakatlar ile şiddet türleri konusunda bir çıkarım yapılmaya çalışılmıştır. Bu noktada maruz kalınan şiddet türlerinin sadece bir tanesinin görülmediği kimi zaman fiziksel ve sözel şiddet, kimi zaman ekonomik ve psikolojik şiddet vb. şeklinde seyrettiği görülmüştür. Genel bir değerlendirme yapıldığında ise şiddet türlerinin genellikle beraber görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların bazı şiddet türlerine daha fazla vurgu yapması (fiziksel ve ekonomik), bazı şiddet türleri üzerinde (cinsel, sözel ve psikolojik) ise

daha az durması hem mahrem alan ile ilgili hem de toplumsal yapıda ve beden üzerinde daha görünür olan üzerinden ifade edilmesi ile ilgili olarak yorumlanmıştır.

3.4. Kadınların Şiddet Davranışı Karşısındaki Tavrı

Kadınların şiddet davranışı karşısındaki tavır ve tutumunu belirleyen çok çeşitli parametreler mevcuttur. Daha önce de bahsedildiği gibi kadının ailesinin tutumu ve yetiştirilme tarzı, kadının doğup büyüdüğü kültür ve bölge şiddeti nasıl anlamlandırdığı ve aldığı önlemler üzerinde oldukça etkilidir. Aynı zamanda sahip olunan ekonomik durum, ailenin sahip çıkması, eğitim düzeyinin yüksek olması, çalışıyor olması gibi durumlar şiddet karşısında nasıl hareket edileceği konusunda önemli yönlendiricilerdendir.

G.K. 12. *“İnsan her şeye neden katlanır? Tabii ki çocuğu için.”*

G.K. 29. *“Ben her şeye çocuklarım için katlandım. Ben o kadar rahat içinde büyütemezdim. Bolluk içinde olsunlar her zaman istedim. Gerisini düşünmedim.”*

G.K. 1. *“Hep Allah’a sığındım ben. Gün olacak kurtulacam dedim. İnşallah kurtulacam.”*

G.K. 49. *“Başka kadın vardı. Ben anlıyordum. Bizimki akraba evliliği. Ortak mallar da var aile arasında. Boşanamazsın yani. Seviyormuş sevmiyormuş kimse düşünmüyor. Öyle olacaktı zaten. Bende kadere boyun eğiyorum. Başka kadın var biliyorum ben. Hiç sevemedi beni, bende onu sevemedim. Kadere katlanıyoruz.”*

G.K. 4. *“Hep dayak gördüm ben, hiç sevgi görmedim. Hiç kadın olmadım hayatta. Ama çocuklarım var. Ne yapıyorsam onlar için. Onlar için yaşıyorum ben.”*

G.K. 63. *“Çocuğum benim için çok kıymetli. Her anne için çocuğu kıymetlidir. Ona kıyamıyorum. Onun için sabrediyorum. Dedim ya onun için her fedakârlığı yaparım ben. Anneyim.”*

Kadınların içinde bulundukları duruma çoğu zaman çocukları için katlandıkları ve kadercilerle yaklaştıkları görülmüştür. Özellikle ekonomik güce sahip olmayan ve ailesi tarafından kabul görmeyen ya da çocukları kabul görmemiş kadınlar şiddet sürecinde kalmaya uzun süre devam etmişlerdir. Çocukların anne ve babadan uzak büyümemesi, çocuğun sahip olduğu ekonomik olanakların elinden alınmaması ya da düzeninin bozulmaması gibi durumlar kadının söz konusu ortamdan uzaklaşmasına engeldir. Genel bir perspektiften

bakıldığında kadına yönelik şiddetle mücadelede kadınların şiddet ortamından ayrılmaları yönünde bir tavır geliştirebilmeleri için çocuk faktörünün oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç

Şiddet yaşadığımız yüzyılın en büyük sorunlarından biridir. Sadece sorun olmakla kalmayıp farklı toplumsal problemlere de kaynaklık etmekte ve çeşitli şekillerde kendini göstermektedir. Kuşkusuz her durumda en büyük yıkımı ve zararı savunmasız insanlar yaşamaktadır. Bu yönüyle incelendiğinde dezavantajlı durumda olan kadınlar için şiddet en büyük tehditlerden biridir.

Kadına yönelik şiddet yıllardır sorun olarak kabul gören ve önlem alınması yönünde hem fikir olunan bir konudur. Yapılmış çalışmalar ve alınan tedbirler bulunmaktadır ancak karşılaşılan tablo konuya ilişkin daha köklü ve etkin önlemlerin alınmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliği diğer bir ifade ile toplumda, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik yapılacak çalışmaların arttırılmasını gerekli kılmaktadır. Kadına yönelik gerçekleştirilen şiddet sadece kadını etkilemekle kalmayıp toplumun en küçük biriminden başlayıp her hücre sine ve makro anlamda her bütüne sirayet etmektedir. Buradan hareketle Ankara ŞÖNİM'e başvuru yapan 63 şiddet mağduru kadınla mülakat gerçekleştirilmiş ve çeşitli çıkarımlarda bulunulmuştur.

Çalışma kapsamında ilk olarak merkeze başvuru yapan kadınların sosyo-demografik özellikleri incelenmiş ve kadınların yaşına yönelik saptamalarda bulunulmuştur. Yaş bilgisi sorgulandığında 15-40 yaş arasındaki kadınların (%88) merkeze daha fazla başvuru yaptığı görülmüştür. Bu anlamda bu yaş aralıkları içinde şiddete maruz kalma olasılığının daha yüksek olduğu söylenebilir. Kadınların ikamet yeri incelendiğinde %29'unun il, %37'sinin ilçe, %32'sinin köyde yaşadığı görülmüştür. Bu noktada yoğunluk ilçede ve köyde yaşayanlarda görülmektedir.

Kadının şiddet ortamından uzaklaşması ve mücadele edebilmesi noktasında eğitim oldukça önemlidir. Şiddet mağduru kadınların eğitim durumu ele alındığında %71'inin ilköğretim mezunu olduğu saptanmıştır. Yüksekokul (%3) ve üniversite mezunu (%2) kadınların oranı az olmakla birlikte en yüksek oranın ilköğretim mezunu kadınlarda olduğu görülmüştür. Şiddet mağduru kadınların yarısından fazlasının ilköğretim mezunu olması kadınların eğitimi üzerinde daha fazla durulmasını ve kız çocuklarının okula daha fazla

teşvik edilmesini gerekli kılmaktadır. Kadınların çocuk sahibi olma durumu incelendiğinde ise %77'sinin çocuk sahibi olduğu görülmüştür. Çocuk sahibi olanlar arasında en yüksek oran %34 ile 2 çocuk sahibi kadınlara aittir.

Görüşülen kadınlara göre şiddetin başlama nedeni ve süreci incelendiğinde genellikle evlilikten hemen sonra başladığı görülmüştür. Kadınların şiddet öyküleri genel olarak değerlendirildiğinde evlendikten hemen sonra başladığı yönündeki bulgular fazla olsa da kadınlar nişanlılık ve flört döneminde eşin bazı davranışlarından ya da eşin ailesindeki yanlış tutumlardan şüphelendiklerini belirtmişlerdir. Kadınlar üzerinde yoğunlukla durduğu şiddete ilişkin bir diğer neden ise alkoldür. Kadınlara göre erkeklerin alkol ya da çeşitli uyuşturucu madde kullanmaları şiddeti tetikleyen önemli nedenler arasındadır. Ayrıca erkeğin başka bir kadın ile ilişkisinin olması kadınlara göre şiddet nedeni olarak görülmektedir. Bu durumun yaşanması kadının kendisini sorgulamasına ve yetersizlik hissi yaşamasına da neden olmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin çok çeşitli türleri mevcuttur. Teknolojinin gelişmesi ve hayatımızın içinde daha fazla var olmaya başlaması, bilgiye daha kolay ulaşılabilmesi ve bilginin yanlış kullanımı gibi konular ile birlikte şiddette evrilmekte ve kendine yeni uygulama alanları bulmaktadır. Ancak şiddet türleri konusunda ilk akla gelen fiziksel, psikolojik, sözel, cinsel ve ekonomik şiddettir. Bu noktada kadınların maruz kaldığı şiddet türleri analiz edilmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmada kadınların şiddet öykülerini anlatırken daha çok fiziksel şiddeti ifade ettikleri görülmüştür. Fiziksel şiddetin izlerinin beden üzerinde daha fazla görünür olması ve sosyal yapı üzerinde şiddet tartışmalarının daha çok fiziksel şiddet üzerinden ilerlemesinin söz konusu durum üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Sözel, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddete ilişkin yapılan bilgilendirme çalışmalarının artırılması özellikle ilköğretim ve yükseköğretimde verilen derslerde bu konulara değinilmesi oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra yazılı ve görsel basının etkisinden faydalanılmasının da anlamlı olacağı düşünülmektedir.

Bir diğer çıkarım da cinsel şiddete yöneliktir. Yapılan mülakatlar sırasında kadınların yaşadıkları cinsel şiddete yönelik bilgi vermekten kaçındıkları ve utandıkları görülmüştür. Bu şiddetin daha çok mahrem alan içinde yer almasının anlatımda çekinceye yol açtığı düşünülmektedir. Ancak bu yönüyle değerlendirildiğinde cinsel şiddet

vakalarının görünen ve bilinenden daha fazla olduğu ve kadınların söz konusu durum için yardım almaları noktasında cesaretlendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Şiddet türleri içinde üzerinde en az durulan şiddet türü ise sözel şiddet olmuştur. Kadınlar daha çok hayati risk taşıyan konular ve ekonomik konular üzerinde durmuşlardır.

Karşılaşılan şiddet türlerinden sonra bir diğer önemli nokta da kadınların karşılaştıkları şiddet davranışı karşısında nasıl bir tavır sergiledikleri noktasıdır. Burada devreye çeşitli durumlar girmektedir. Sorumlulukların eşit paylaşımı söz konusu olduğunda hem kadın hem de erkek için fedakarlık alanları söz konusu olabilmektedir. Ancak bu fedakarlık alanları sadece erkeklerin lehine değil, ortak aile çıkarları lehine olduğunda sağlıklı bir aile yapısı ortaya çıkmaktadır. Evin ihtiyaçları ve çocukların bakımı konusunda kadına yardımcı olmamak, onu yalnızlaştırmak psikolojik bir şiddet tavrı olarak kadın için yerine getirilmesi güç durumlar ve çaresizlikler yaratmaktadır. Bunun yanı sıra sözel, fiziksel vb. şekilde ortaya çıkan şiddeti sıradan kabul etme ya da kadınların doğup büyüklere bölge ve kültür, aldıkları eğitim, sahip oldukları ekonomik durum ve aile desteği durumu göz önünde bulundurulduğunda mücadele etme ve kabullenme davranışını önemli ölçüde etkilemektedir. Mevcut şiddet ortamından ayrılmama noktasında bir diğer önemli faktör çocuk sahibi olup olmama durumudur. Kadınlar yapılan mülakatlar sırasında genellikle çocuklarını ön plana çıkarmışlar ve şiddet ortamında kalma sebebi olarak çocuklarının sahip olduğu olanaklardan mahrum kalmaması, düzeninin bozulmaması ve anne babadan ayrı büyümemesi gibi sebepleri vurgulamışlardır. Çocuklar kadınların şiddetle mücadele etmeleri noktasında önemli bir kırılma noktasıdır. Bu yüzden geliştirilen sosyal politikalarda çocuklara yönelik önlemlerin alınması ve kadınların bu durum ile ilgili bilgilendirilmesi oldukça önemlidir.

Geçmişten günümüze kadına yönelik şiddet ile mücadele konusunda alınan birçok önlem ve hazırlanan eylem planı mevcuttur. Ancak bununla beraber şiddetin beslendiği kaynaklarda gün geçtikçe artmaktadır. Toplumdaki zihniyet dönüşümünün sağlanması, kadın-erkek eşitliği konusunda toplumun bilgilendirilmesi, şiddet ile çok yönlü mücadele edilmesi ve mücadele alanlarının çeşitlendirilmesi süreç için oldukça önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKKAŞ, İbrahim ve UYANIK, Zeki (2016), "Kadına Yönelik Şiddet", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, C:6, S:1, ss. 32-42.
- ALTIPARMAK, İpek Beyza (2018), "Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi", *Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C: 19, S:34, ss. 233-262.
- ASLAN, Mustafa ve ŞEKER, Selim (2013), "Aile İçi Şiddetin Bir Boyutu Olarak Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Algı ve Tutumlar", *Nişantaşı University Journal of Social Sciences*, C:1, S:1, ss. 171-193.
- ATMAN, Ümit Cihan (2003), "Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz / Irza Geçme", *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, C:12, S:9, ss. 333-335.
- AYAN, Sezer (2006), "Şiddet ve fanatizm", *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C:7, S:2, ss. 191-209.
- AYDEMİR, Leyla ve DEMİRCİOĞLU, Eda (2017), "Trabzon İli Ortahisar İlçesi'nde Yerli Halkın Şiddet Algısı ve Yaşanan Şiddet Gerçekliğine İlişkin Sosyolojik Bir Araştırma", *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, S:22, ss. 139-160.
- AYRANCI, Ünal, GÜNAY, Yasemin ve ÜNLÜOĞLU, İlhami (2002), "Hamilelikte Aile İçi Eş Şiddeti", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, S:3, ss. 75-87
- DAĞLAR, Gülseren, BİLGİC, Dilek, ve DEMİREL, Gülbahtiyar (2017), "Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, C:10, S:4, ss. 87-96.
- DİŞSİZ, Melike & HOTUN ŞAHİN, Nevin (2008), "Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, C:1, S:1, ss. 51-58.
- EFE YAMAN, Şengül ve AYAZ, Sultan (2010), "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, C:11 S:1, ss. 23-29.
- ERBEK, Evrim, ERADAMLAR, Nezih, BEŞTEPE, Emrem, AKAR, Hülya, ve ALPKAN, Latif (2004), "Kadına Yönelik Fiziksel Ve Cinsel Şiddet: Üç Grup Evli Çiftte Karşılaştırmalı Bir Çalışma", *Düşünen Adam*, C:17, S:4, ss. 196-204.
- GENÇ, Yusuf, TAYLAN, Hasan Hüseyin, ADIGÜZEL, Yusuf, ve KUTLU, İhsan (2017), "Aile İçi Şiddetin Ergenlerin Şiddet Eğilimlerine Etkisi: Antalya Liseleri Örneği", *Sakarya University Journal of Education*, C:7, S:2, ss. 409-422.

- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160317-8.htm>, E.T. 29.07.2018
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/29_05_2012.pdf, Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu, E.T. 20.04.2018.
- KAYMAK ÖZMEN, Suna (2004), “Aile İçinde Öfke Ve Saldırganlığın Yansımaları”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C:37, S:2, ss. 27-39.
- KOCACIK, Faruk (2001), “Şiddet Olgusu Üzerine”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C:2, S:1, ss. 1-7.
- KOÇER, Mustafa (2012), “Futbol Derneklerine Üye Olan Taraftarların Şiddet Ve Holiganizm Eğilimlerinin Belirlenmesi: Kayseri Örneği”, C:1, S:32, ss. 111-135.
- KORKMAZ, Mustafa; UYSAL, Cem; SİVRİ, Süleyman; BOZKURT, İsmail; BULUT, Kasım; ŞİMŞEK, Şeref; TIRAŞÇI Yaşar ve HASPOLAT, Kenan (2014), “Cinsel Saldırı Sonrası Adli Tıp Bölümüne Başvuran Olguların Beden Ve Ruh Sağlıklarının Değerlendirilmesi”, *Dicle Tıp Dergisi*, C:41, S:4, ss. 656-661.
- KURT, Gonca, DÖNMEZ, Semiha, EREN, Özden, BALCI, Elçin ve GÜNAY, Osman (2017), “Üç Farklı Disiplinde Okuyan Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İstismar, İhmal Ve Aile İçi Şiddet Algıları”, *Journal of International Social Research*, C:10, S: 50, ss. 405-413.
- ÖZCAN, Şadiye ve KIRCA, Nurcan (2017), “Çözölemeyen Sorun: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Hemşirenin Rolü”, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, C:6, S:2, ss. 87-96.
- POLAT, Ercan ve SÖNMEZOĞLU, Uğur (2016), “Futbol Taraftarlarını Şiddete Yönelten Faktörlerin İncelenmesi”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:16, S:1, ss. 471-489.
- SALAÇIN, Serpil, TOPRAK ERGÖNEN, Akça ve DEMİROĞLU UYANIKER, Zehra (2011), “Kadına Yönelik Şiddet”, *Birinci Basamakta Adli Tıp*, ss. 192-202.
- TAŞDEMİR AFŞAR, Selda (2015), “Türkiye’de Şiddetin “Kadın Yüzü”, *Sosyoloji Konferansları*, S:52, ss. 715-753.
- TATLILIOĞLU, Kasım (2013), “Türkiye’de Aile İçi Kadına Karşı Şiddetin Psiko-sosyal ve Kültürel Dinamiklerinin Değerlendirilmesi”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, C:1, S:1, ss. 129-149.
- TEZEL ŞAHİN, Fatma, ÖZYÜREK, Arzu ve ADIBATMAZ, Mustafa (2017), “Farklı Meslek Gruplarından Bireylerin Meslek-Şiddet

- İlişkisi ve Aile İçi Şiddete Bakışı”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, C:25, S:3, ss. 881-896.
- VAHİP, Işıl ve DOĞANAVŞARGİL, Özge (2006), “Aile İçi Fiziksel Şiddet Ve Kadın Hastalarımız”, *Türk Psikiyatri Dergisi*, C:17, S:2, ss. 107-114.
- YÜCEL, Ali Serdar, ATALAY, Ahmet ve GÜRKAN, Ayça (2015), “Sporda Şiddet Ve Saldırganlığı Etkileyen Unsurlar”, *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, C:2, S:2, ss. 68-90.

